

עבודה בגובה (תקציר)

כללי

מהי עבודה בגובה?

- כל עבודה שבגללה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, לרבות:
- עבודה המתבצעת על משטח עבודה ללא גידור או מעקה תקני.
- קיים גידור או מעקה, אבל צריך להטות את הגוף 45 מעלות מחוץ לגידור/מעקה.
- כל עבודה המתבצעת מעל לבמת הרמה, סל הרמה או פיגום ממוכן.

מהן חובות העובד בגובה?

- על עובד בגובה לעבור הדרכה, בתחומי עבודתו, ע"י מדריך מוסמך.
- (הדרכה בסיסית והדרכת רענון אחת לשנתיים).
- על עובד בגובה להשתמש בציוד מגן אישי, בהתאם לאופי העבודה המבוצעת.

מהם הסיכונים וכיצד נתמודד איתם?

- פגיעה בקרקע – יש למנוע את הנפילה (מעקה, מערכת ריסון).
- פגיעה בעצם קבוע – קביעת עיגון במקום גבוה ככל האפשר.
- קיצור אביזר האבטחה ככל הניתן.
- נפילה והיפוך – עבודה בהתאם לתכנית עבודה מסודרת.
- פגיעה מנפילת ציוד –
- ✓ אבטחת כלי העבודה לבל יפלו.
- ✓ הימנעות מהשלכת ציוד.
- ✓ התקנת סף רגל למשטח העבודה.

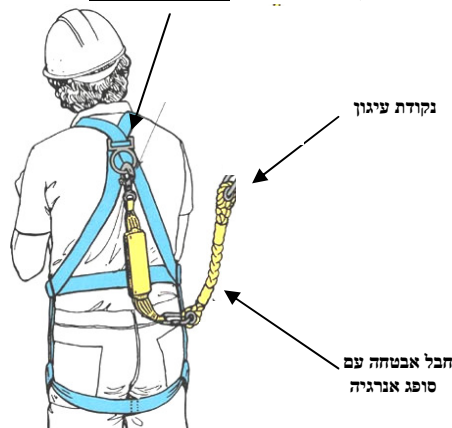
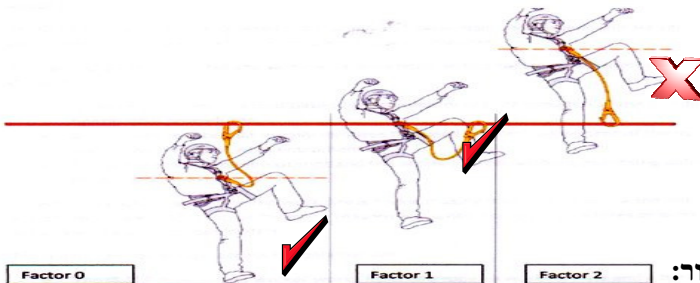
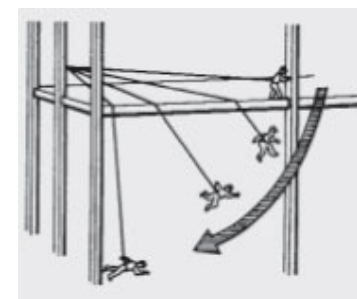
חוסר גישה לחילוץ

ספיגת מכה קטלנית מהציוד אליו העובד קשור:

בזמן נפילה גוף האדם מייצר אנרגיה תנועה שמתבטאת במכה מאוד חזקה עקב הימתחות החבל. בנפילה של 100 ק"ג למרחק של 2 מטר, מתפתחת מכה של למעלה מ-2 טון.

גוף האדם אינו מסוגל לשאת מכה החזקה מ-600 ק"ג. מכה חזקה יותר עלולה לגרום לנו נזקים בלתי הפיכים (ואף מוות!!). יש להתמודד עם סיכונים אלו בעזרת רמת גוף מלאה המחוברת לאמצעי האבטחה אשר יהיה מחובר אך ורק ב"נקודות בלימת נפילה", ובסופג אנרגיה.

חשוב לזכור! זמן מרבי שניתן להיות תלוי בתלוי אחורי על רתמה ללא נזק בלתי הפיך הינו עד 20 דקות.

הערה:

- מסמך זה משמש תזכורת בלבד ואינו מהווה תחליף להדרכה ו- או לחוקים ולתקנות השונות.

02/2012

כל הזכויות שמורות ©
לכרמל בטיחות בע"מ

אחריות העובד:

- ✓ לעבוד עם הציוד שקיבל. לדעת את מגבלותיו ולשמור על תקינותו.
 - ✓ להודיע מיידית על כל פגם בציוד, על סיכונים במקום העבודה או על היותו במצב בריאותי או נפשי המסכנים אותו או את העובדים עימו. לבצע את העבודה בבטחה.
- אחריות אישית! – אם יש ספק לגבי ביצוע העבודה בבטחה, אין לבצע אותה!**

נקודת עיגון:

- יש לנסות תמיד לעגון בנקודות עיגון שאישר מהנדס, אולם אלו אינם תמיד בנמצא. לכן כאשר אנו בוחרים נקודת עיגון זמנית, אנו צריכים להתחשב במספר גורמים:
- 1) נקודת העיגון צריכה להיות **חזקה**. כמה חזקה? שתוכל לעמוד בעומס של 1500 ק"ג. (יש לוודא שהנקודה באמת חזקה ולא רק נראית חזקה! אם יש ספק – לא נעגון!)
 - 2) נקודת העיגון צריכה להיות **בטוחה** – כך שאמצעי הקשירה לא ישתחרר או ייפגע ממנה. (לדוגמה, פינה חדה עלולה לקרוע רצועה בזמן המכה. כמו כן חום עלול להמיס חבל).

EN353-2
לחבל

לדוגמה: שני עכברים – אחד לחבל ואחד לכבל.
לכאורה נראים זהים, אך שימוש לא נכון עלול להיות קטלני
איך נבדיל? יש לקרוא את המידע שכתוב על העכבר לגבי
סוג ואופן השימוש בו (ציור או חץ), ולכן גם מאוד חשוב
לשמור את דף הוראות היצרן שהגיע עם הציוד כשנקנה.

EN353-1/2
לכבל

הוראות בטיחות לעבודה בגובה – כללי

1. יש למלא טופס ניהול סיכונים.
2. אין לבצע עבודה במזג אוויר העלול לסכן את בטיחות העובדים.
3. חובת המצאות אדם נוסף על הקרקע בזמן ביצוע עבודה בגובה.
4. העבודה תתבצע עם ציוד מגן אישי בהתאם לאופי העבודה.
5. העבודה תתבצע עם ציוד בעל אישור תקינות תקופתית אשר עבר בדיקה לפני העבודה לגובה.
6. על העובד להכיר את הציוד ואת מגבלות השימוש שהגדיר היצרן.
7. יש להגן על הציוד מפני פיגות חדות, חום או חומרים מסוכנים.
8. יש לאבטח את כלי העבודה לבל יפלו.
9. אין להשליך ציוד אלא להעבירו בצורה מאובטחת.
10. עם נפילת חפץ יש לצעוק "במקום!", בהישמע הצעקה אין להביט כלפי מעלה אלא להיצמד למבנה או לחפש מחסה.
11. חובה לחבוש קסדה באזור הסכנה ובכל זמן העבודה בגובה.
12. חובה לגדר את אזור הסכנה.
13. אין לשנע ציוד כאשר אדם נמצא מתחתיו.
14. אין להניח ציוד בטיחות באזור הסכנה.
15. אין לעבוד במרחק קטן מ 3.25 מטרים מקו מתח נמוך מ 33000 וולט ובמרחק הקטן מ 5 מטרים מקו מתח גבוה מ 33000 וולט.

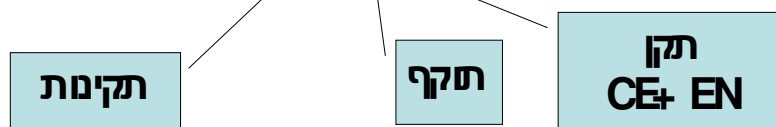
חשוב! הוראות בטיחות אלה הן כלליות לעבודה בגובה.
לכל עבודה יש להתאים הוראות בטיחות המיוחדות והענייניות לאותה עבודה.

בדיקת ציוד:

לפני כל תחילת עבודה חלה עליך (העובד), האחראיות לבדוק שהציוד אכן תקני ותקין ומתאים לביצוע העבודה.
(אחרי הכל, אתה הוא זה שטיפול וטיפול - לא זה שנתן לך את הציוד...)
איך בודקים? פשוט מאוד!
כל ציוד בטיחות לעבודה בגובה, יש לבדוק בעזרת ראשי התיבות - "ת.ת.ת".

פסילת ציוד

ת . ת . ת

חשוב לדעת:

- * ציוד מגן אישי עשוי באיכות גבוהה ומסוגל לעמוד בעומסים גבוהים. יחד עם זאת, הציוד רגיש מאוד. לכן יש לשמור עליו מפני חום, פיגות חדות וחומרים מאכלים וכד'.
- * יש לאחסן את הציוד בתנאים מתאימים (ע"פ הוראות היצרן).
- * כאשר הציוד אתך בשטח, אחסן אותו בתיק, המיוחד אך ורק לו.
- * נפילת עובד מפעילה כוחות מאוד חזקים על ציוד הבטיחות. (הרצועות והחבלים נמתחים, סופג האנרגיה מתחיל "להיקרע" וכד'...).
- * ציוד שספג נפילה של עובד, יפסל וישלח לבדיקה אצל היצרן או היבואן לפני החזרתו לשימוש.

טקסטיל

קרעים

פרימות

כוויות חום (גיצים, סיגרות)

שינויי צבע

חומרים כימיים

קרנת UV

מתכת

תפקוד לקוי

עוותים

שחיקה

קוחזיה

נפילה מגובה על מצע קשה

רשימת תקנים:

EN360 – בולם נפילה נסוג (יו-יו)
EN397 – קסדת בטיחות (לעבודה בגובה יש לחבר סנטריה)
EN355 – מערכת בלימת נפילה עם סופג אנרגיה

EN361 – נקודת בלימת נפילה ברתמה
EN358 – חבל עבודה / חגורת עבודה ברתמה
EN795 – תקן לנקודת עיגון (רצועה לדוגמה)

עבודה בגובה על גבי סולמות ניידים

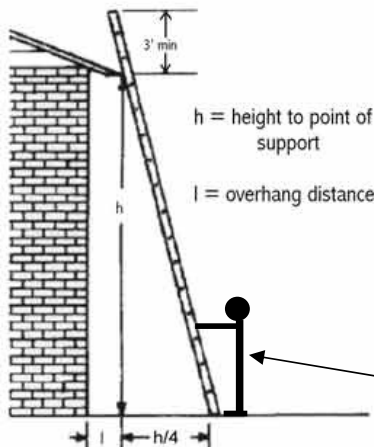
יש לבצע סקר סיכונים לפני תחילת העבודה

בדיקת סולם:

עומד בדרישות התקן הישראלי ת.י 1847.
אביזרי אבטחה תקינים (רפידות גומי, נעילות, רצועות וכד'...).
מתאים לעבודה מבחינת החומר שממנו הוא עשוי (עבודות חשמל לא עם סולם מתכת).
הסולם אינו שבור או מעוות.
מתאים לגובה העבודה המבוצעת.

הצבת סולם:

משטח ההצבה צריך להיות ישר, יציב ונקי ממפגעים.
הסולם צריך לעמוד יציב על כל 4 הזקיפים.
לשם מעבר בין מפלסים על הסולם לבלוט 1 מטר מעל קצה משטח העבודה.
בהצבה מעל משקוף (דלת או חלון) על הסולם לבלוט 30 ס"מ מעל המשקוף.
יש להעמיד את הסולם בזווית הנכונה-
(עומדים מול הסולם ומרימים אגרופים לזקיפים).
אם קיים חשש ליציבות הסולם או שהוא מונח במרחק הקטן מ- 30 ס"מ מקצה המשקוף, יעמוד אדם נוסף ליד בסיס הסולם ויחזיק בו למניעת הזזתו מהמקום. (עדיף לקשור!).

טיפוס ועבודה:

יש לנעול נעליים בעלות סוליה נגד החלקה - נקה סוליות מלוכלכות.
יש לטפס עם הפנים כלפי הסולם - יש להחזיק בשלבים!
אין לטפס עם ציוד ביד - תמיד 3 נקודות מגע עם הסולם.
אין לטפס מעל שני השלבים האחרונים בסולם.
אין להטות את הגוף מחוץ למסגרת הסולם - חוק האבזם...
בהגעה לנקודת עבודה יש להשתמש במערכת מיקום ותמיכה - חבל עבודה.
יש לתחום את אזור הסכנה.

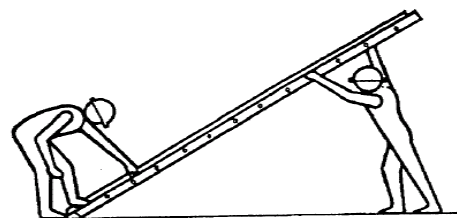

אבטחה

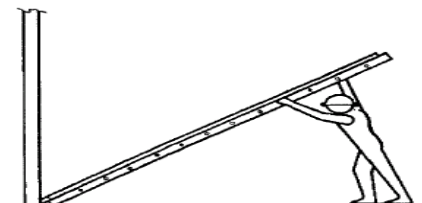
פרט למקרים הבאים, בכל עבודה על סולם יש להיקשר למערכת בלימת נפילה צירית.
(אם נתקין מערכת צירית, על גבי הסולם, יש לקשור את הסולם למקום חזק ויציב שימנע את תזוזתו).
• לשם מעבר בין מפלסים בטיפוס על סולם שגובהו עד 6 מטרים.
• לשם טיפוס וביצוע עבודה זמנית ו/או קלה או שאינה מחייבת את הטיית הגוף באופן שיגרום לו אבדן שיווי משקל, בסולם שגובהו עד 4.5 מטרים
השתמש בסולם ע"פ הוראות היצרן.

דגשים נוספים:

לפני הצבת הסולם (וכל עבודה בגובה) יש לחבוש קסדה.
בסולם הכבד מ-25 ק"ג ו/או כאשר התנאים אינם נוחים, יש היעזר באדם נוסף.
יש לשמור מרחק בטיחות מקווי מתח ומערכות חשמל או להתקין אמצעים למניעת התחשמלות (עדיף לנתק זרם).

עבודה נכונה בזזוגות

עבודה נכונה ליחידים

עבודה בגובה על גבי סלי הרמה

יש לבצע סקר סיכונים לפני תחילת העבודה

בדיקה:

יש לוודא שקיים תסקיר בדיקה תקף לסל ההרמה.
יש לוודא שהמלגזה תקינה מתאימה לביצוע העבודה + מלגזון / עגורנאי בעל היתר.
יש לבדוק את אמצעי החיבור לכלי ההרמה (פינים, שרשראות וכו'...)
יש לבדוק את מעקות הבטיחות ודלת הסל (בעלת נעילה תקינה).

עבודה:

אין לטפס על מעקות הבטיחות.
אין להניח הגבהות על רצפת הסל.
יש להקשר במערכת **מניעת נפילה** אשר מחוברת לנקודת עיגון מאושרת.
אין לחרוג מכמות האנשים המותרת לסל ההרמה.
אין לחרוג מעומס העבודה המותר לסל ההרמה.
יש לשמור מרחק בטיחות מקווי מתח.
יש לוודא קשר רציף עם מפעיל הסל.
אין לזוז מהמקום עם כלי ההרמה כאשר ישנו אדם בסל ההרמה.
יש לתחום את אזור העבודה.

עבודה בגובה על גבי במות הרמה

יש לבצע סקר סיכונים לפני תחילת העבודה

עבודה על גבי במת הרמה נידת מחייבת רישיון נהיגה תקף לדרגה B או טרקטור והכרת הבמה ומערכותיה.
(נהיגת רכב מנועי אשר מורכבת עליו במת הרמה מחייב רישיון נהיגה בהתאם לסוג / דרגת כלי הרכב).

בדיקה:

יש לוודא תסקיר מהנדס בתוקף.
יש לבדוק את מכלולי מכונת ההרמה (צמיגים, מעקות, נזילות שמן וכד'...)
יש לבדוק את הפעלת הבמה מלמטה ע"י הפיקוד התחתון.
יש לבדוק את מערכת ההורדה בחרום.

עבודה:

אין לטפס על מעקות הבטיחות.
אין להניח הגבהות על רצפת הסל.
יש להקשר במערכת **מניעת נפילה** אשר מחוברת לנקודת עיגון מאושרת.
אין לחרוג מכמות האנשים המותרת לבמת ההרמה.
אין לחרוג מעומס העבודה המותר לבמת ההרמה.
יש לשמור מרחק בטיחות מקווי מתח.
הפעלת זרוע הבמה תתבצע כאשר הבמה במצב עמידה / ללא תזוזה.
אין לעקוף מנגנוני בטיחות שהותקנו ע"י היצרן.
הפעלת מפיקוד תחתון רק בתאום עם העובד שנמצא על גבי הבמה.
יש לתחום את אזור העבודה.

מי רשאי להקים פיגום נייד?

- פיגום עץ שגובהו עד 18 מטר ופיגום זקפים שגובהו עד 50 מטר – בונה מקצועי לפיגומים.

- מעל 18 מטר פיגום עץ ומעל 50 מטר פיגום זקפים בונה מקצועי לפיגומים, בתכנון ואישור מהנדס קונסטרוקטור.

כל כמה זמן יש לבדוק את הפיגום (ע"י מנהל עבודה)?

- אחת לשבעה ימים.
 - לאחר כל הפסקת עבודה של שלושה ימים או יותר.
 - לאחר הפסקת עבודה של יום או יותר עקב מזג אוויר קשה.
- מנהל העבודה ירשום בפנקס הכללי דין וחשבון לאחר כל בדיקה של הפיגום.

עשה:

-
- התקן את הפיגום עפ"י דרישות החוק והוראות היצרן.
- בדוק את משטח ההצבה של הפיגום תוך התייחסות ל: תנאי הקרקע, מכשולים, בורות שיפוע הקרקע וכבלי חשמל.
- וודא שכל גלגלי הפיגום נעולים ואל תזיז את הפיגום כל עוד יש עליו ציוד כבד.
- בזמן בנייה או פירוק, השתמש ברתמת בטיחות המחוברת למערכת בלבימת נפילה- יש לעגון אך ורק לקורות שיכולות לשאת בעומס ומחוזקות היטב. **טפס "בתוך" המבנה.**
- בזמן הרכבה או פירוק, הקפד לעבוד באופן מסודר ובטוח. פרק קומה- קומה בסדר הפוך לסדר ההרכבה. כל זמן הפירוק או ההרכבה שים לב ליציבותו ולחוזקו של הפיגום.
- השתמש בחבל עבודה.
- קבע את לוחות העץ וודא את יציבותם.
- בדוק את הפיגום לפני תחילת העבודה.
- חבוש מסדה.

אל תעשה:

- חל איסור מוחלט לפרק תמיכות או עוגנים למבנה.
- אין לפרק חלקים או אזנים מהפיגום ואין לחבר קטעים חדשים שלא עפ"י הוראות מנהל העבודה.
- פיגום עצמאי ייבנה ביחס שלא יעלה על 1:3. אולם, במקום סגור ומוגן מרוחות ייבנה ביחס שלא יעלה על 1:4 ובכפוף לדרישות החוק.
- אין להעמיס על הפיגום עומס העלול לגרום לקריסתו.
- אין לטפס על האזנים.
- אין להשעין סולם על פיגום נייד.
- אין להתקין על פיגום מתקן הרמה אלא אם כן תוכנן לכך וננקטו אמצעים להבטיח את יציבותו.
- אין להזיז פיגום נייד ממקומו כל עוד נמצא עליו אדם.

עבוד בטוח! אם נתקלת בפגם בפיגום או במפגע בטיחותי - הודע מייד לעובדים סביבך ולמנהל העבודה.

עבודה על גגות

גגות שטוחים (שאינם שבירים):

יש לבצע תהליך של בדיקת הסיכונים הקיימים, לפני תחילת העבודה.

הגישה לגג חייבת להיות בטוחה.

עבודה על גג שטוח ללא מעקה תקני אפשרית, ללא אבטחה, כל עוד נשמר מרחק בטיחות של 2 מטרים משפת הגג.

- יש לסמן את שטח הסכנה של 2 מטרים משפת הגג באמצעים הבולטים לעין.

כאשר יש צורך להתקרב לשפת הגג מעבר לשני המטרים של מרחק הביטחון, יש להשתמש במערכת

אבטחה למניעת נפילה. (מערכת ריסון).

מערכת ריסון מאפשרת לעובד להגיע עד לקצה הגג אך לא מעבר לו. יש לכוון את מערכת הריסון כך שתהיה - גם נוחה וגם יעילה. ניתן להשתמש ביו-יו, חבל עם עכבר - חבל או חבל - עבודה.

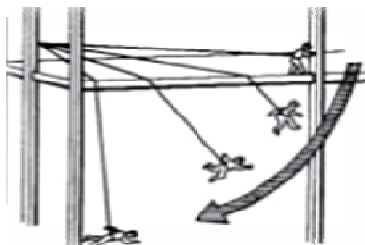
אין להישען על מערכת האבטחה.

סיכונים אפשריים:

- נפילת מטוטלת - יש לעגון בניצב / קו חיים.
- בחירת נקודת עיגון לא טובה.
- (אין להתאבטח לדודי שמש, מזגנים, אנטנות וכד'...)

הסכנות המוצגות באיור:

- הגעה לרצפה עקב עבודה באלכסון עם חבל ארוך מידי.
- קריעת החבל עקב שפשוף על הפינה.

גגות שבירים ו/ או תלולים:

יש לעבוד ע"פ תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו – 1986. להלן

תקצירו:

הגדרות:

- "גג שביר" - גג שסוכך בחומר שביר.
- "גג תלול" - גג ששיפועו עולה על 3 אופקי ל-2 אנכי.
- "גג חלקלק" - גג שפניו העליונים חלקים, רטובים או שנמצא עליהם חומר מחליק כלשהו.

בעבודה על גגות שבירים ו/ או תלולים יש להתקין משטחי דריכה או זחילה מתאימים. על משטחי הדריכה להתאים למבנה הגג, עליהם להיות חזקים מספיק ומקובעים כך שלא תתאפשר תזוזתם. (עומדים בתקן 223 של מת"י).

פרט למשטחי הדריכה (מערכת העבודה) יש להשתמש במערכת אבטחה לבלימת נפילה.

המכללה לבטיחות והכשרה מקצועית

ציוד מגן המתאים לבלימת נפילה על גג שביר ו/ או תלול:

- בולם נגלל (יו-יו) המחובר לקו חיים נייד / קבוע. (על היו-יו להיות מסוגל לעבוד "מתחת לרגליים").
- מערכת אבטחה מרחבית (עם סופג אנרגיה) המחוברת לקו חיים נייד/ קבוע.
- אם קו החיים עובר לרוחב הגג יש לשלב גם עכבר- חבל במערכת. כאשר עוברים את ראש הגג יש צורך להפוך את כיוון העכבר, פעולה זו יש לבצע כאשר יש אבטחה ע"י עכבר נוסף או בעזרת רצועה קצרה - קשר "הידן".
- רשת ביטחון לבלימת נפילה (ע"פ תוכנית של מהנדס/ קונסטרוקטור).

הוראות בטיחות כלליות לעבודה על גגות שבירים ו/ או תלולים:

- אין לעבוד על גג שביר שלא עבר בדיקת מהנדס בנין או הנדסאי בנין.
- יש לבצע ניהול סיכונים.
- אין לעבוד לבד על גג שביר.
- יש לתחום את אזור הסכנה.
- אין לרכז על גג עומס העלול לסכן את שלמותו או יציבותו.
- אין לדרוך על קצה של גג שביר או להשעין עליו סולם.
- אסור לעובד לעשות כל פעולה שעלולה לסכן את עצמו או את הסובבים אותו.
- ספקו לעובד על גג שביר או תלול, ציוד או אמצעים להבטחת שלומם או בטיחותם - חובה עליו להשתמש בהם!

בעבודה על גגות תלולים שאינם שבירים ניתן להתקין מחיצות מגן שימנעו את נפילתו של העובד.

עבודה על גבי קונסטרוקציה

- יש להשתמש במערכת אבטחה מרחבית (דו-זרועי) המחוברת בנקודת בלימת נפילה אחורית.
- יש לחבר את האנקולים על האלמנט האופקי ולא על האלמנט האלכסוני או האנכי, באופן שעלול לפגוע בהם (על "ציר הגזירה").
- אם יש צורך לעגון על אלמנט אנכי או אלכסוני או שגדול מידי לאנקול, יש להשתמש ברצועת עיגון.
- יש להכיר ולתרגל חילוץ עצמי וחילוץ הדדי. אם קיימת מערכת חילוץ ייעודית יש להכירה ולתרגל את השימוש בה באופן קבוע.
- יש לזכור את הסיכון שבתילוי האחורי.

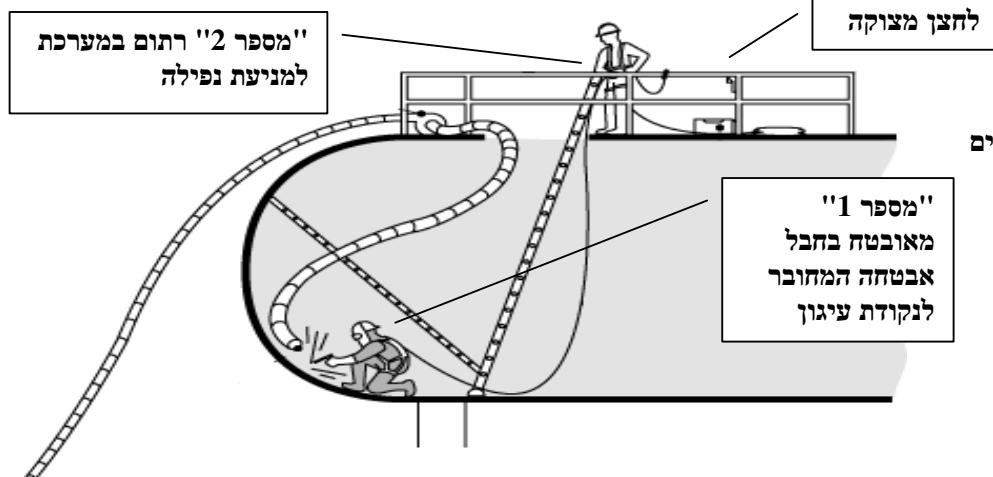
מקומות מוקפים

מהו מקום / חלל מוקף?

"חלל מוקף" - חדר, תא, מכל, בור, מעבר לאדים, צינור או דומיהם שאינם מיועדים לשהייה ממושכת של אדם.

מהם הסיכונים?

- אוויר באיכות נמוכה
- אווירה נפוצה
- חשיפה לחומרים כימיים
- רעש
- טמפרטורות קיצוניות
- התחשמלות
- ראות
- זוחלים ארסיים
- נפילה מגובה

יש לעבוד ע"פ פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל 1970 – סעיפים 88-93

- אין להיכנס לחלל מוקף ללא אישור.
- על עובד "מספר 1" להיות רתום בטיחות מלאה שמחוברת לחבל הקשור מנקודת בלימת הנפילה האחורית ברתמה לנקודת עיגון ביציאה מהחלל המוקף.
- יש להציב עובד נוסף ("משגיח" / "מספר 2") שתפקידו להיות בקשר רציף עם "מספר 1" ולתת מענה בחרום. אם עובד מספר 2 נמצא בסכנת נפילה עליו להיות רתום גם הוא לרתמת בטיחות מלאה המחוברת למערכת למניעת נפילה.
- בעבודה עם חצובה יש לבדוק: חצובה וכננת (+ אישור בודק מוסמך).
 כבל הכננת
 הבולם הנגלל
- יש לפתוח את רגלי החצובה ככל שניתן ולקבעם במקום למקרה הצורך.
- אם יש סכנה שמכסה הבור יפגע באחד העובדים ו/או בציוד, יש לקשור את המכסה לבל ייסגר בטעות.

במקרה תאונה, אסור לעובד המחלץ להיכנס לחלל המוקף ללא ציוד מגן אישי

מתאים והכשרה מתאימה!

זכור! אם יש ספק – אין ספק!

בברכת עבודה בטוחה ונעימה

על בטחה ורצו בטחה

רשימת קורסים

קורסים בתחום עבודה:

- עבודה בגובה
- (לקבוצות – אצל הלקוח. לבודדים – בסדנה במרכז ההדרכה)
- ממונים על בטיחות בעבודה
- הסמכת עגורנאים ואתרים
- מנהלי עבודה בבניה (למהנדסים הנדסאים וטכנאים)
- בודקים מוסמכים (פנים מפעליים) לאביזרי הרמה
- השתלמות ענפית בבנייה
- מנהלי עבודה בתעשייה
- בונה מקצועי לפיגומים
- מפעילי דודי קיטור והסקה
- ממונה בטיחות אש
- מדריכי בטיחות
- אחראי רעלים
- נאמני בטיחות
- ממונה אנרגיה
- הדרכת עובדי קבלן (באישור פורום קבלנים)
- קורס "חשמלאי מסוייג"
- מגישי עזרה ראשונה
- ימי עיון לממוני בטיחות
- הדרכות בטיחות לעובדים במגוון נושאים

קורסים בתחום תעבורה:

- מכונה ניידת – צמ"ה
- בית ספר למלגזות
- קציני בטיחות בתעבורה
- בית ספר לטרקטורים
- מנהלי משרד הובלה וקורס מוביל
- הובלת חומרים מסוכנים
- השתלמויות לנהגים ונוהגים